

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai széküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6	Fél évre . . . 7
Negyed évre . . . 3	Negyed évre . . . 3.50
Egy órára . . . 1	Egy órára . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság“, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzekes a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr.
Minden következőnél . . . 4 „ Névtér sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények irányandók. Bérmentetlen leveleket csak ismert köztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A nők az iskolában és az életben.

Arad, augusztus 4.

A nőnevelés kérdése nálunk újabban napirendre került s ezzel együtt maga a nőkérdés. Semmi sem jellemzi élesebben az amabilis konfuziót, mely társadalmi életünkben uralkodik, s napról-napra nagyobb lesz, mint az a körülmény, hogy a nőnek helyét a társadalom-, sőt a családban nem tudjuk többé szabatosan megjelölni.

A nő rendeltetése tulajdonképpen az, hogy mint hitves és anyja töltse be természet szerű hivatását és a hol s ameny nyiben ezen rendeltetésének betöltésében a nőt sem társadalmi, sem népesedési vagy közgazdasági bajok nem akadályozzák, ott nőkérdés nincs.

Amde a felhozott bajok nálunk nagy mértékben fenforognak, s társadalmi és családi viszonyaink mind vigasztalanabb kuszáltsága éppen onnan ered, hogy az ama bajok eredményeképp megoldásul elének lépett kérdéseket, melyek a nőknek az életben tisztességes megélhetést biztosító pozíciót követelnek: helytelen irányban igyekezünk megoldani, sőt oly eszközök jöttek e részben alkalmazásba, melyek e bajt végleg el fogják mérgecsíteni.

A legtermészetesebb, legindokoltabb s bizonyára legközvetlenebb hatású intézkedések volnának azok, melyek a férfiaknak a családalkotás útjait megkönnyíték; ámde éppen ez irányban nem történik semmi, sőt annál is kevesebb, a mennyiben minden elkövetetik, hogy a

házasságkötések és a családalkotás és fenntartás nehezítették.

Eltelkintve attól, hogy az állam az egyesek iránti viszonyában nem tudja bejavukra azok családós voltát, más uton inkább nehezíti a családós életet. A militarizmus még a föld népét is akadályozza bizonyos időn belől a házasságkötésben, s azon tul is költséges formalitások betöltése után juthat az illető természetadta jogához. A felekezeti akadályokkal körültködött házassági törvényeink mind arra czéloznak, hogy mentől keservebbé tegyék a különböző vallásbeliek egybekelését, sőt egyik — a legintelligensebb és gazdagabb polgárokat magában foglaló hitfelekezeti lieknek általában tilalmas a többiekkel frigrre lépnie, a mi a 25 éves alkotmányos élet után és daczára valósággal legnagyobb szegye a magyar törvényhozásnak.

Mit mondjunk arról, hogy az általános védkötelezettség mind nagyobb igények és követelésekkel lép az intelligens osztályhoz tartozó szülék elé, kiknek gyermekök önkénytesi katonaeve gyakran majdnem annyiba kerül, mint a kenyérpályára való neveltetése. És ami a legbámulatosabb, utóbbi, különösen ha az egyetemi kurzusokkal van egybekötve, évről-évre nehezítették az időtartam ugyan mint a tanulmányi anyag bővítése által, úgy hogy egyes pályák, mint a birói, tanári, valósággal nélkülözik a szükséges szukreszcenziát.

De vajjon az állam és a törvényhozás mulasztásait, sőt büneit pótolja-e a nevelés a családban és az iskola-

lában s megtörténik-e ott, hogy a leányok úgy képeztessenek, miként idővel hivatásukat mint anyák és hitvestársak, mint takarékos háziasszonyok, kik férjök gondjait és munkáját megosztják, betölthessék? Fájdalom, a válasz itt is csak tagadó. A leánygyermek — ha férjhez mennek — ugyanazon igényeket viszik a szülői házból egy kezdetleges és az élet nehezégeivel küzdő háztartáshoz, mint amilyent számukra szülőik hosszas és fáradságos élet pályájuk folyamán végül maguk és gyermekeik számára biztosíthattak. Az iskola pedig itt nem csak javítólag közbe nem lép, hanem ellenkezőleg ott is, hol esetleg a szülői házból egyszerűbb és háziásabb irányt nyerne a leány, a nyilvános és magán iskolákban a társnővendékek példája által csakhamar más nézetekre tér és az iskolai tanulmányok természete és beosztása ebben az irányban képzőleg és emelőleg nem hat.

E mulasztások és hibák, melyek a nőt a társadalomban az ő hivatás szerű pozíciójának elfoglalása és betöltésében nem csak nem segítik, hanem abban inkább akadályozzák, teremtették meg nálunk a nőkérdést abban az irányban, hogy miként kellene az állam és a társadalom közbejöttével a hajadonul maradt nők tisztességes megélhetését a lehetőség szerint biztosítani, miről közelebbi cikkünkben fogjuk nézeteinket elmondani.

Belföld.

Szaporodik az aranykészlet.

A valuta-törvények még ki sincsenek hirdetve és az új pénzek, különösen a legelőbb

TÁRCZA.

— Augusztus 5. —

Fercsi.

— Halévy L. novellája. —

— Ne féljen, uram, nem fog lekésni a vonatról. Tizenöt éve szállított utasokat a vasuthoz és még sohasem késtünk el. Erti uram. sohasem . . .

— De . . .

— Hiába nézegeti az óráját. Azt akarja ugyanis mondani, hogy átkozottul közel van már az indulás perceze. Persze, csak hogy ön nem tudja, hogy állnak minálunk a viszonyok, azt az órája nem mutatja. . . Nem uram, a vonat rendszeren egy negyedórát késik. Még nem volt rá eset, hogy ne késett volna.

Azonban, hogy-hogy nem ama napon véletlenül nem késett a vonat hanem csodák csodájára pontosan robogott be a pályaudvarba. Kocsisom dühöngött.

— Az nem járja — veszekedett az állomástönökkel — azelőre kelleve jelezni, hogy a vonat pontosan fog beérkezni arra a negyedórányi késésre már úgy számítunk, mint akár a mindennapi kenyérré. . . Még soh se történt.

A környezetéhez fordult és tanulságul hívta fel az összes jelenlevőket:

— Nincs igazam? Soha még nem esett. Nem vállalhatok felelősséget. Ki látott ilyen ostoba pontosságot. Megbolondultak? Ugy-e hallatlan?

Egy véleményen voltak mind: Csakugyan, késés mindig van, ez kivétel.

De hát mit használt mindez nekem? Három órát kellett valahogy agyon ütöm ebben az unalmas svájci faluban. A hegyek is unalmasak voltak itt, minden oly kiállhatatlan.

Megkérdeztem, hogy mivel tölthetném el ezt az időt, mi van látnivaló.

Megint csak egy véleményen voltak: Nézze meg a „Sisak-hegyet“, egyéb látnivaló itt közelben úgy sincs. Hol van az a „Sisak-hegy“? Ott, a jobboldali hegyen, az ut egy kicsit bonyodalmas, nem található oda vezető nélkül. — Az tanácsolták, hogy amott lenn, abban a fehér házikóban lakik az egész vidéken a legmegbízhatóbb, legjobb vezető, a vén Simon, keressem fel.

A közeli házacsát hamar elértem és kopogtam az ajtón.

Egy öreg asszony nyitott ajtót.

— Itt lakik az öreg Simon?

— Igen, jó helyen jár, de ha a Sisak hegyet tetszik megnézni . . .

— Igen, a Sisak hegyet akarnám megnézni . . .

— Akkor sajnálom, nem lehetünk szolgálatjára, Simon beteg, nem mozdulhat hazulról . . . de azért tesszem meg, hogy . . . a Fercsi . . .

— Nem bánom, legyen hát a Fercsi . . .

— De tudja meg, hogy a Fercsi nem ember?

— Nem ember? Hát mi?

— Kutya. A mi kutyánk.

— Kutya?

— Igen, de azért biztosítom, hogy épp oly jó vezető, akár a gazda . . . már úgy van szoktatva . . . gyakorlott . . .

— Lehetetlen.

— Pedig igen van. Az öreg évek óta magával czipeli . . . Ismeri már a helyeket, olyan biztos már mindenben. Sokszor vezetett már turistákat és ezek mindig elismerésüket nyilvánították nekünk. Okos állat . . . éppen csak hogy beszélni nem tud, különben olyan értelmes mint akár ön vagy én de segít magán beszéd dolgában is. Ha valami emléket, vagy történeti nevezetességi helyet kellene megmagyarázni, az más volna. De itt csak a természet szépségeiről lehet szó. Ajánlom Fercsit. Azután olcsóbbra is kerül önnek. A férjem három frankot kérne, a Fercsiért csak harmincz soust kell fizetnie és éppen annyit nyer vele, mintha férjemet fogadná fel három frankért.

— Hol van hát a Fercsi?

A kertben sűtkérezik a napon. Ma reggel már egy angol turistatársaságot kalauzolt. Hívjam?

— Kérem.

— Fercsi! Fercsi!

Egy ugrás az ablakon át és itt volt. Megelehetős, csunya állat volt, kicsi, fekete, hosszúdurva szőrű kutya; nem volt szimpatikus d.,

veretendő huszkoronások veretését csak október közepén fogják megkezdheteni és mégis a közforgalom minden ágában már most is konstatalható a valuta-törvények jótékony hatása az aranypénzforgalomnak növekedésére. Nemcsak, hogy a bankok és a kiviteli cégek pénztáraiban napról-napra növekedik a külföldi aranypénzkészlet, de az állampénztárakban is, az arany folytonos szaporodása észlelhető. Így pl. annak az egy millió forintnak, melyet a magyar államvasutak részéről tegnap a központi állampénztárba beszállítottak, nem kevesebb, mint fele részét tisztán aranyban fizették, mivel a külfölddel való elszámolás most már aranyra és a kiegyenlítés tényleg aranyban, illetve aranyra szóló váltóban történik. A postánál is aranypénzben veszik fel azokat az összegeket, melyeket külföldről Magyarországra utalványoznak, mivel most már árfolyambeli különbözettől nem kell tartani. És mindezeket az összegeket az állampénztárba aranyban szállítják be, úgy hogy a pénzügyminiszter — egészen eltekintve a magánosok aranykészleteitől — a veretések megkezdésekor a már készletben lévő 45 millió forintnál aranyban előre láthatólag még jóval többet fog kiverethetni.

A mikalakai templom-botrány.

— Csóra plébános nyilatkozata. —

Mikalaka, augusztus 4.

II.

Hárman vannak azon aradi urak, kikről állithatom, hogy nyílt ellenségeim, akikkel D á s z k á l Jusztin kollegám a legbensőbb baráti viszonyban van s ezek együtt áskálódtak utánam. Azon három közül az egyiket soha életemben semmivel nem bántottam, nem sértettem, a másodiktól magam is elismerem, hogy némi oka van irántam ellenséges indulattal viseltetni, mivel egy időben én is ártalmára voltam, mert a közügy akkor úgy hozta magával s mert én azzal amit ellene intéztem azon időben — másoknak a megbízásából — csakis kötelességemet teljesítettem s ezen kettővel szemben köztünk az ellenséges viszony az aradmegyei románok közt 1884. évben lefolyt politikai surlódásokból keletkezik. A harmadik ellenségeskedésén magam sem csodálkozom, mert hiszen ügyfelei kívánalmát teljesíti, kik ezért fizetik mint meghatalmazottat.

Hogy politikai ellenfeleim 1884. évtől ez ideig nem ártottak, oka azon körülmény, hogy Mikalaka nem talált vállalkozót a terv kivitelére s csupán az utóbbi időben találkozott D á s z k á l Jusztin kollegám, aki egynéhány községi lakossal, kikkel váltói és

haszonbérletei összeköttetésben van, ellenem a hajszát folyamatba tette.

Az aknamunka keresztútvitelére eszköznek felkapták az itteni templomi énekkart, mely heczzelésékre jó eszköznek bizonyult.

Hogy az ügy minél tisztábban álljon a közönség előtt, szükséges, hogy ezen templomi énekkarról részletes közléseket tegyek.

Az egyházközség intézői látva az értelmesebb s irást tudó fiatalság örvendetes szaporodását, 1889. évben jónak találták, hogy azokból egy templomi énekkar szerveztessék s így ezen fiatalságból csakugyan létesítették 45—50 tagból álló templomi énekkar az egyik tanító vezetése alatt, ki arra önkényt vállalkozott, dacára, hogy fáradozásaiért az egyházközség részéről semminemű javadalmazásban nem részesítették. Az énekkar hivatásának közmegelegedésre teljesen meg is felelt egészen 1891. év végéig.

A folyó év kezdetével ezen énekkar néhány tagja, számszerint 16-an, általunk jól ismert intrigánsok által ösztökélve, megtagadta az engedelmességet vezetőjével szemben, s ettől kezdve esténként külön gyülekeztek s forraltak, míg utóvégre egy istenitisztelet alkalmával, midőn tisztelendő D á s z k á l Jusztin ur pontifikált, tüntetőleg felléptek a templomban s külön elváltak a többi énekkari társaitól, maguk énekeltek. Ezt látva az egybegyűlt hívek, eljárásukon nevetés által megbotrányozásuknak adtak kifejezést. En látva a történeteket, felhívtam őket, hogy ilyenmő templomi tüntetésektől tartózkodjanak, mire ők feleletül küldték, hogy „én nem parancsolok“. Ezen időtől kezdve templomunk folytonos tüntetések helye lett hosszabb ideig, olyképen, hogy ezen tüntetések csak akkor ismétlődtek, midőn a templomi istenitiszteletet D á s z k á l Jusztin kollegám teljesítette, mert ő a tüntetők részén foglalt állást. Az utóbbi időben ezen tüntetések botránynyá fajultak, mint a következők igazolják.

En hivatalos kötelességemhez képest kellő időben megtettem jelentésemet illetékes hatóságaimhoz, kérve az ügy rendezését s kijelentve, hogy a templomi énekkart mindaddig, míg egyházi rendeleti szabályzataink értelmében ujonnan nem szervezkedik, annak el nem ismerem.

Ezek folytán a szentszék kiküldötte főtisztelendő H a m z s a Augusztin szentszéki ülnök urat azon utasítással, hogy az ügyet megvizsgálva, eljárásáról jelentést tegyen; a szentszék pedig határozatot hozott, mely határozat templomunkban ki is hirdettetett, s azzal a hívek józanul gondolkozó része meg is volt elégedve, a vizsgálódók pedig továbbra is forrongásban maradtak, mely forrongásnak következménye lett, hogy egy éjjel az énekkar vezető-tanítónak a lakait bevették és lakószobájába belölték.

Ezen merénylet elkövetése után az illetékes hatóság intézkedése folytán lépések tétettek folyamatba a tettesek ki-

puhatolása iránt, mely puhatolás tudvalevő dolog, hogy a csendőrség hatásköréhez tartozik. Természetes, hogy a csendőrség a puhatolást az előzményekből ke-reste s e miatt kérdőre vonta mindazokat, kikről bárminemű gyanúk felderült. Ezt látva tisztelendő D á s z k á l Jusztin ur, nehogy a tettes kiderüljön, jónak látta B u g á r Száv tanítóját Aradra szalasztatni s általa kihozatta kedves barátját P o p p C. István dr aradi ügyvéd urat, felhatalmazva őt, hogy az ügybe közbelépjen, mely közbelépésnek eredménye is lett, mert a tettes mai napig sem derült ki, így tehát kibujt a szeg a zsákból, s mi'az egész dolgot tisztába láttuk. (Folytatása következik.)

Csóra János,
plébános.

A kolera.

— augusztus 4.

Nagyváradról írják: Kozma Lajos vasuti kalauz, az első orvosi vélemény szerint kolera nostrasban megbetegedett, később azonban kiderült, hogy betegsége hevenybélhurut. A tanács elhatározta, hogy a járványkórházat kibővítetteti és nagymérvű óvintézkedéseket tesz, melyekre 20,000 frtot előirányzott.

A Duaszerdahelyen előfordult 9 kolerineset tárgyában megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a kerületi orvos tévedett, a mennyiben jelentésében a hányszékelést „kolera nostras“-nak nevezte. Azóta nem fordult elő több eset.

Berlin, aug. 3. A newyorki press-association itteni képviselője fölkereste Virchow, Koch és Hirsch tanárokat s a kolerajárványra vonatkozólag meginterwiewolta őket. Mind a három tanár egyértelműen úgy vélekedik, hogy a járványok egész Európában való kiterjedése szinte elkerülhetetlen, de viszont azt hiszik, hogy a legnagyobb általános tisztaság a legjobb óvószóer a járvány ellen. Virchow, ki legközelebb elutazik az oroszországi kolera-kerületekbe, még e hónap folyamában kimerítő jelentést fog közzétenni tapasztalatairól.

Lemberg, aug. 3. Itt az a hír van elterjedve, hogy a kolera miatt az ideai császárhadgyakorlatok végkép elmaradnak.

Páris, aug. 3. Epp most jelentik, hogy Páris X kerületében kolera-eset fordult elő.

Tours, aug. 3. Egy öttagú családban kiütött a kolera. A családapa meg egy gyermek belehalt, a többi testvérek nehéz betegek.

Külföld.

Kereskedelmi szerződés Szerbiával.

A kereskedelmi szerződés létrejötte egész Szerbiában a legkedvezőbb benyomást tette. A szombati minisztertanács határoz a rendkívüli szkupstina be- vagy nembehívása felett.

mindazáltal egész lényében valami méltóság, enerzsia mutatkozott, öntudat, haugyszabad mondani. Ez a kutya tudta, hogy ő hasznos állat és okos. Rám nézett egy uszta, éies, biztos tekintettel, melylyel tetőtől talpig végig mért, mintha az mondá: „Ahá, ez egy turista, aki a Sisak-ormot akarja látni“.

Az napra elég volt az az egy lesés, kijelentettem hát az öreg asszonynak, hogy csak három órát tölthetek a vidéken, aztán tovább kell mennem minden áron.

— Oh, tudom, mondá. A négyórás vonattal fog tovább menni. Ne féljen. Fercsi a legjobb időre hozza önt haza a kirándulásból.

Előre Fercsi, előre . . . De Fercsi nem mozdult helyéből Nyugtalan szemekkel nézett az asszonyra.

— Oh én feledékeny! — kiáltott az öreg asszony — elfelejtettem a cukrot oda adni. — Es egy darab cukrot vett ki a ládából és átadta nekem.

Ez volt az oka, hogy nem akart menni. Nem látott önnél cukrot . . . Lásd, Fercsi, itt van az urnál a cukor. Előre hát, a sisakhegyre, érted? a Sisakhegyre . . .

Mig ezeket a szavakat ismételte, igen-lassan és értelesen beszélt. Ezalatt a kutyát figyeltem, ugyszólván az asszony minden szavára válaszolt a fejével, egy tekintettel, valami türeimtelenséget is vettem rajta észre. Ilyformán gondolkozhatott: Igen . . . igen . . . a sisakhoz . . . értem . . . a Sisakhegyhez

akar menni . . . a cukor is nála van . . . tudom . . . olyan ostobának tart?

Es anélkül, hogy a további szavakra ügyelt volna, szinte sértődve hátat fordított, eiem ugrott és egy, az ajtóra vetett tekintetből tudtomra adta, hogy . . .

— Mehetünk!
Figyelmesen kísértem. Jól neki indultunk. Ő elől, én utána. A falun keresztül menet, a gyermekek megismerték vezetőmet:

— Jó napot, Fercsi, jó napot!

— Játszani akartak vele. De Fercsi fejének egy mozdulatával, melyben önértet, kötelességtudat, minden benne volt — elutasította őket. Mintha ennyit szólt volna büszkén: „Nem érek most rá a játékra! Harmincz soust kell keresnem.“ Egy gyermek reakáltott a többire:

— Hagyjátok! nem látjátok, hogy urat vezet a Sisak-ormra! Jó napot, uram!

Es mind nevettek:
— Jó napot, uram!

Nevettem magam is, de kissé erőltetve. Tudja isten, lehangolt az a tudat, hogy az a kutya uralkodik most felettem. Uralkodik, mert ő tudja az utat, tudja, hová megy, én követtem csak, rá vagyok utalva egészen.

Először is egy poros forró utra értünk. Az ég sűrű volt egészen. Fercsi sietett, ugyancsak sietnem kellett, hogy el ne maradjak tőle. Próbáltam lassítani a járásunkat. „Fercsi lassaban! Fercsi ne olyan gyorsan!“

kiáltam . . . Fercsi azonban oda se hederített s mikor egyszer leakartam ülni, valósággal megharagudott. Oly hevesen ugatott, olyan mérgesen, hogy engednem kellett. Mikor újra megundultam, vidám farkesóválással szaladt előttem. Megértettem. Elégedett volt velem újra.

Néhány percz után gyönyörű, virágos rétre értünk, az ut két oldalán fák nyújtottak árnyékot, valahol közelben patak is mormogott Fercsi előre szaladt és egy gyalogsövény előtt megállott. Lihelve siettem hozzá, akkor befordult az ösvényen, nemsokára remek kis lugásban állottam, a hegy tővébe, a forrás mellett, egy pad is volt és pihenéssel kínált. Fercsi megállott előttem és nyugtalanul tekintett nálam, hol a padra, mintha mondta volna:

— Lásd, ez a hely, ez már pihenésre való. Bolond voltál, hogy ott a poros utszéken akartál leülni a napban. Most új le, megengedem.

Es leültem, szivarra gyújtottam. Fercsi-nek pedig egy darab cukrot dobtam. Ritka ügyességgl kapta el a levegőből. Elvezetett ropogtatta fogai között és aztán oda feküdt a lábaimhoz. — Ugy látszik, szokva volt, hogy e helyen egy kis siesztát tartson.

Tíz perczig allhatott, különben egész nyugodt voltam. Kezdtém Fercsiben tökéletesen bizni. Föltettem, hogy vakon követtem. Nemsokára felugrott, kinyújtzkodott és rám

Schönerer legújabb akciója.

A bécsi antiszemita vezére, Schönerer lovag, német-nemzeti munkáspártot szándékozik megalapítani s e végül már megindította az előmunkálatokat; a párt ez évi október hónapban fog szétveszteni. Most egy felszólítás készül a német-nemzeti munkásokhoz, melyben ezek intetnek, hogy ne csatlakozzanak a szocialistákhoz és a szocial-demokratákhoz. A felhívás ezután így folytatja: „A szocial-demokrata állam csak kényszer-állam lehet zsidó-uralom alatt; minden német-nemzeti érzelmű munkás feladata, hogy ilyen új német birodalom létrejövését lehetőleg megakadályozza.“

Időjárás.

Légnemzés: reggel 7 órakor 756,6 mm., délután 2 órakor 758,7 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° +15,6, délután 2 órakor C° +16,7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 2, délután 2 órakor EN. 4. Felhőzet: reggel borult, esik, délután borult, esik. Csapadék az utóbbi 24 órában: 3 milliméter.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

Augusztus 5.

Változó felhőzet.
Jelentékeny csapadék nélkül.
Hőemelkedés.

Opera-iskola.

— Beszámoló. —

Opera-előkészítő és énekművészeti iskolám felállítására céljából bentartam nagyobb városokat és próba-énekre hívtam fel a széphanu tehetségeket.

Ez a jó ötletem, hogy én keressék fel a tehetségeket a vidéken, nem pedig ők engem Budapesten, teljesen igazolva lett. Május, június, július hónapok második felében meglátogattam Arad, Temesvár, Kolozsvár, Nagyvárad, Debreczen, Szeged, Kecskemét, Kassa és Miskolc városokat.

A siker, amelyet elértem, jobban mondva, hogy operaelőkészítő iskolám létesítésének alapját megvethettem, azt a fentemlítt városok hírlapíróinak, a vidéki sajtónak köszönhetem.

Egyhangulag és kivétel nélkül hangadók, lelkesítők és biztatók voltak.

Ötletemet megdicsérték, a jelentkezőkre lelkesítőleg hatottak, a városi törvényhatóságok pedig támogatásra buzditottak.

Indítatva érzel magamat a vidéki sajtónak illetve azok képviselőinek a legtiszteleteljesebb köszönetemet nyilvánítani.

Köszönetemet nyilvánítom a zenészek és zene-műkereskedőknek, akik a próbaéneket megtartására módot nyújtottak.

Indítatva érzem magamat arra is, hogy az elért eredményt elősoroljam.

Összesen 60 nő és 14 férfi jelentkező volt.

Ezek közül Aradon négy nő, egy férfi,

Temesváron három nő, Debreczenben három nő, egy férfi, Nagyváradon két leánygyermek, egy férfi, Szegeden öt nő, két férfi, (Kolozsváron és Kecskeméten senkiben jelentkezett), Kassán három nő, két férfi, Miskolcon egy nő, három férfi rendelkezik képzésre méltó énekhanggal, összesen tehát 21 nő és 10 férfi.

Pozsony és Pécs városokat augusztus első felében keressék fel, valószínű, hogy ott is találó tehetségekre.

Tizenhét nő és négy férfihoz intéztem felszólító levelet, közölve velük a feltételeket, s hogy iskolába belépjenek.

Voltak kíváncsiak, akik a próbaéneket kedvelésből látogatták meg. Olyanok, akik felhasználták a próba-éneket egy bécsi konzervatóriumba való belépés előzményeként és biztosításul.

Olyanok, akik maguk képezetik magukat, talán lesznek négyen olyanok, akik a városok támogatásához fognak fordulni, mivel a tandíjat fizetui nem bírják. Egy ifjút magamhoz veszek kiképzés végett, két férfi ügye függőben van.

Opera-előkészítő iskolába csak kevés számú növendék vétetik fel. S ha Arad, Debreczen, Temesvár példáját követi több város, t. i. hogy kiállításba helyezi a város részéről a 300 forint évi tandíjnak három éven át való kifizetését, lehetővé fog válni, hogy iskolám prosperáljon a legigénytelenebb határok között, egyelőre mint magániskola. Jövőre mint nyilvános opera-előkészítő énekművészeti iskola.

Számtalan szép hangú és zeneileg is képzett tehetség enyészik el, ha nem találunk pártfogó városokra.

Illetékes helyen tettem lépéseket az iránt, hogy a négy legkiválóbb hangú tehetségnek iskolámban való kiképzését anyagilag támogassák.

Közbenjárásom sikertelen maradt. Vissza utasítottam. Csak a vidéki városok támogatása fog eredményre vezetni, mert ott a hol kopogtattam, visszautasításra nem találtam.

Nem kérdezték tőlem azt, hogy van-e valami külföldi híres énekmester az iskolámban. Muzsikális képességeimet sem vették bírálat alá, mert első és főfeltételnek azt tekintik, hogy énekhang van-e? Igaz is! Minek oda az énektanár, ahol hang nincs.

Mire nekünk a külföldi idegen ajku énektanár? arra, hogy a mi színpadunkon mindig szöveg nélküli operákat énekeltesse.

Magyarország gyermekeinek gyönyörű hangjuk van. A rossz hallású egyen nálunk ritkaság, mert a dajka által énekelgetett népdal a bölcsőnél beleolvad a gyermek hallérezékébe.

A mi népdalaink ajakról-ajakra, vidékről-vidékre szállnak. Egyszerű vagy komplikáltabb dal legyen az, a magyar megtanulja énektanár nélkül.

A népdallal mi nemcsak énekelni tanulunk, hanem deklamálni is. Azok, akik idegen énekmesterekkel képeztetik a magyart, a legszebb tulajdonságát a tisztta, természetes magyar deklamációt teszik semmivé.

Tiszta lelkiismerettel elmondhatom, hogy vannak hazai énektanárjaink, akik közé én is belépek. Nem szorultunk e téren idegenekre.

nézett, úgy látszik, azt mondta: előre barátom, meunünk kell! És tovább mentünk, mint régi barát, lassan nyugodtan. Fercsi élvezte az erdőket méla csöndjét, fontosba báját a hűvös utaknak. A forró, poros országuton sietett, úgy látszik, mielőbb háta mögött akarta hagyni a kellemetlent, de itt felfrissülve élvezettel kereste ki a legszebb ösvényeket.

Balra egy ut vezetett... Fercsi egy percze habozott Gondolkozott, vagy mi. Aztán tovább szaladt és jobbra fordult, de kissé aggódva és bizonytalanul. Majd megfordul egyszerre és visszajön, amerre ment, balra kanyarodunk az elhagyott, elmellőzött ösvényen. Most már vigan, farkát magasra emelve szaladt előttem. Egy czirkuszforma tisztásra értünk. Fercsi vigan ugrándozással figyelmeztetett, hogy bámuljam meg a magas villafalakat, melyek a czirkuszt képezik... Mikor már azt hitte, hogy eleget néztem, visszafordult s visszavezetett szép kis erdei ösvényünkre. Mindössze elfeledte megmutatni a czirkuszt előbb, azért volt nyugtalan, de hamar jóvátette a hibáját.

Az ut meredek lett és nehéz. Lassan lépegettem és óvatosan. Fercsi azonban vigan és könnyen ugrott szikláról sziklára, de elsohase hagyott. Olykor, ha előre haladt megvárt gondos, aggódó tekintettel. Végre valami morajt hallottunk. Erre hangos ugatásba kezdett.

— Bátorság! — ugatá. Bátorság és kiartás. A célnál vagyunk mindjárt!

Valóban egy fordulónál elénkbe tárul „a sisak alaku jökorra szikla” mely alól forrás buzogott alá, meglehetősen mélyre esvív, vízessé képezve. Nem volt valami különös, tán bántam volna is az egész fáradságot és utat érte, ha nem Fercsi a vezetőm, ki mindenért kárpótolta társaságával. Maga Fercsi figyelemreméltóbb és érdekesebb volt a Sisakhegynél.

Két kis major is volt fenn a hegyen, melyekben tejet árult két csinos svájci leány. Az egyik szőke volt, a másik barna. Kíváncsian lesték megérkezésemet házaik küszöbén. Csinosak voltak igen.

A szőke nekem azonnal megtetszett, szebb szemű lehetett, mert rögtön feléje irányoztam lépéseimet. De Fercsi dühösen elém ugrott, morgott és valósággal elálította az utamat. — Ej, ej, Fercsi, tán bizony szerelmes vagy a kis szőkébe? Megfordultam hát és a barna felé mentem. Fercsi csakugyan kiengesztelődött, mikor a kis barna háza előtt ereszkedtem le egy asztal mellé. Egy pohár tejet kántam. Az leány eltűnt a házban és Fercsi után szaladt. Az ablakon át figyelemmel kísértem... A haszontalan! Előbb kapott, mint én. Előbb szolgálták ki őt! Teljes orral jött ki a házból, száját nyalogatva. Még volt vesztegetve, látszik.

Nugodtan várta, míg én is megiszom a tejemet. Egy darab cukrot adtam neki, Aztán teljes tüdővel szítam a tisztta, jó hegyi levegőt. Vagy félóraig lehetünk a magasban.

Mindazokat a hangokat, a melyeket felfedeztem magyar ének-tanárnok és tanárok képeztek ératosan és biztosan. A próba-énekek többnyire skálákból álltak, ezeket magam vezetem, sok figyelemmel és gyöngédséggel.

Azután népdalokat és az elmaradhatatlan Madarász operette kedvencz dalait, Mozart, Beethoven, Weber-féle zenerészket; Marchesi és Pansoron Lablasch ének-iskoláit ott találtam a vidéki énektanárok és tanárnok iskolájában.

Es ami fő, ép, egészséges, romlatlan szépen fejlesztett hangokat leltem. Válgék ez énekmester társaim dicsőségére.

Ezek egyelőre az eredmények, a melyekkel leszámolok. Nincs több növendékem tiznél, mind-e egyik dicsőségére válhatik szülőföldjének, pártfogójának és az övéinek.

Ajánlom őket szülővárosunk pártfogásába és a saját szives gyámolásába.

Opera-előkészítő és énekművészeti magániskoláinkat szeptember hó 1-ére Budapesten szervezem. A nyereendő tanerőket közvetlen az év kezdete előtt közölni fogom.

Odry Lehel.

AZ

„ARADI KOZLONY”

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
Házhoz hordva:	szétküldve:
Egész évre 12 ft — kr.	Egész évre 14 ft — kr.
Fél évre 6 ft — kr.	Fél évre 7 ft — kr.
Negyed évre 3 ft — kr.	Negyed évre 3 ft 50 kr.
Egy óra 1 ft — kr.	Egy óra 1 ft 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KOZLONY” kiadóhivatalának küldendők, ugyszinte ide utatandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy héttig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság”.

HIREK.

Augusztus 5. Péntek. Róm. kath. naptár: Havi boldogasszony. — Protestáns naptár: Ozvald. — Görög-keleti naptár (július 24.): Krisztina. — A nap két 4 óra 44 perczkor, nyugszik 7 óra 28 perczkor.

Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 1—12-ig. Helyiség: polgári iskola. Földszint.

Augusztus 7. A gyoroki szepítő-társaság ülése.

Augusztus 10. Arad város közgyűlése d. u. 4 órakor.

Augusztus 13, 14, 15. Lőrincz napi díjlövészet az aradi lövöldében.

Augusztus 13—15. Ügyvédi kongresszus Győrött.

Augusztus 14. Az aradi iparosifjak táncszivalma a városligetben.

Augusztus 14. Lótényésztségi jutalomdíjak kiosztása a vásártéren.

Augusztus 14. Lövész-banek a városligetben, déli 1 órakor.

Augusztus 22. Gőzgépkezelők és kazánfűtők vizsgálója Aradon.

Augusztus 22. Orvosok és természetvizsgálók ülése Brassóban.

Augusztus 29. Árlejtés a megyénél délelőtt 10 órakor a lovassági laktanya felépítésére.

Fercsi nyugtalanodni kezdett. Kiolvastam a szeméből, hogy indulunk kell. Fizettem és emelkedtem, de jobbra akartam menni, ameről jöttünk, míg Fercsi balra tartott és szigorú tekintettel parancsolt engem is arra. Lám, mennyire betanított már a saját nyelvére.

— Mily véleménynyi vagy felőlem? lát szott Fercsiről, hogy kérdezi... Hogy teheted fel rólam, hogy kétszer vezetlek át ugyanegy uton?... Olyan buta tán nem vagyok? Hisz vezető vagyok, aki érti a mestersegét, aki tudja, hogy nektek nincs időtök kétszer végig nézni valamit...

Ez a másik ut csakugyan szebb volt és rövidebb is. Fercsi sokszor a diadaléret látogatásával tekintett rám. Elértünk a faluba. Fercsit azonnal körülvevették kutyabarátaí, de ő most nem igen ügyelt rájuk, rövidesen végzett velük, megugrott és tovább vezetett egész az indóházhoz.

— Látjátok, hogy dolgom van. Hogy egy urat vezetek a vasúthoz. — Mintha ezt mondta volna.

Csak a váróteremben gondolt a válasra, egymásután vigan ropogtatta a két hátralevő cukordarabot. Bucsu pillantását ilyenformán értelmeztem.

— Még teljes husz percünk van. En velem, az én vezetésem mellett egy percze sem voltál kitéve annak, hogy lekéssél. Isten veled, szerencsés utat. Ha ismét erre hoz az utad, gondolj rám...

— **Személyi hírek.** W a l d s t ä d t e n János báró tábornagy, hadtestparancsnok tegnap Aradon keresztül Lippára utazott, hogy az ott összpontosított katonaság felett szemlét tartson. — M á r k y Sándor dr, a kiváló tudós, ma reggel rokonai látogatására Aradról B.-Csabára utazik. — H o l u b Emil altábornagy, tegnap Aradra érkezett s tovább utazott Lippára. — N e m e s i t s altábornagy, hadosztályparancsnok, N.-Váradról szintén Aradra jött és segédtisztjével Lippára ment. — Dálnoky N a g y Lajos, Aradmegye főjegyzője, öt heti szabadságidejét megkezdte.

— **A hivatalos lapból.** A király T o e p k e Alfréd pénzügyminiszeri tanácsosnak, hű és buzgó szolgálata elismerésül, saját és törvényes utódai részére a magyar nemességet a „keresztény-szigeti“ előnévvel díjmentesen adományozta. — W i t t m a n n Ferencz egyetemi magán- és helyettes tanárt pedig a József-műegyetemen a műszaki természetten nyilvános rendkívüli tanárává a rendszeresített illetményekkel kinevezte.

— **A vértanuszobor-bizottság ülése.** A vértanuszobor-bizottság tegnap délután 5 órakor gyűlést tartott. S a l a c z Gyula polgármester elnöklété alatt jelen voltak: I n s t i t ő r i s z Kálmán, P a r e c z István, R o b i t s e k Agost dr, B i n g Vilmos, G r u b e r József, S c h e n o v i t z Frigyes, B a r a b á s Béla dr, S z o n t a g h Gyula, J a n k a y József stb. Elnök bejelenti, hogy a „Gyomai ipartársulat“ Barabás Béla dr után 10 frtot adott a kivégzési hely megvételére s ezzel kapcsolatban időszerűnek tartaná e kérdéssel behatároltban is foglalkozni, nehogy a késedelem folytán a földterület megszerzése megnehezüljön vagy éppen lehetetlenné váljék. Barabás dr tudomása szerint a megvétel céljaira a nagyváradi jogakadémia összegyűjtött 1200 frtot, melyről a betéti könyvecskét az aradi honvédegyelet pénztárában őrzik. Van ezenkívül nála is egy 120—130 frtról szóló betéti könyvecske, melyet az alapba készséggel bemutat. Indítványozza, hogy keressék meg a honvédegyelet elnöksége, hogy a betéti könyvecskét a bizottságnak küldje meg. A bizottság ilyen értelemben határoz. Elnök bejelenti, hogy a leleplezési érmekből az utolsó elszámolás óta befolyt 22 frtot az alapba beutaltványozta s az érmek eladását beszüntette. Tudomásul vétetett. P a r e c z a még meglévő s a városi pénztárban elhelyezett érmekből 2 darabot a Kölcsey-egyesület ereklye-muzeumának adományozni javasol. Elfogadtatott. Elnök jelentést tesz a vértanuszobron teljesített pótmunkák foganatosításáról s a belügyminiszeri szakértő B e r c z i k Gyula műszaki tanácsosnak a szobor felülvizsgálása alkalmával tett abbeli nyilatkozatáról, hogy Z a l a tovább semmiféle munkálatok teljesítésére nem kötelezhető. Kéri a bizottságot, hogy a még Z a l á nak járó 1819 frt 86 krt 1890. évi október 6-tól járó 4-7 százalék kamataival együtt engedményese A n d r e t t i nyugtájára kiutalványozza. Az összeg kiutalványoztatott. Ülés végén R o b i t s e k Agost dr és B a r a b á s Béla dr sürgették a szobormű bekerítését. Elnök kijelentette, hogy kilátás van rá, hogy ingyen jut a város egy díszes kerítés birtokába. B a r a b á s dr ideiglenesen is bekerítettne kevés költséggel a szoborművet. A bizottság a kerítés kérdését közelebb újra tárgyalás alá veszi. Ezzel az ülés véget ért.

— **Az új kaszinó-helyiség.** Az aradi kaszinó-egylet tagjai ez uton is értesítettnek, hogy a kaszinó új helyisége a minoriták palotájában már teljesen berendeztetvén, az a tagok rendelkezésére áll. Arad, 1892. augusztus 4. Az i g a z g a t ó s á g.

— **József Agost főherczeg nagykorúsítása.** József Agost főherczeg, József főherczegnek 1872. augusztus 9-én született fiát e hó 9-én, vagyis huszadik évének betöltése napján nagykorúsítani fogják. Ez esemény alkalmából a Margitszigeten nagy ünnepségekre készülnek; lesz tűzijáték, kivilágítás és nagy katonai hangverseny két ezred zenekarának egyesítésével. A zenekar a többi közt egy ünnepi indulót fog előadni, a melyet szerzője, R e i n p r e c h t Alajos, József Agost főherczegnek ajánlott. Az alosuthi főherczegi udvartól már meg is jött az ajánlás elfogadását tudató értesítés.

— **Aratás és adóbefizetés.** Elérkezett amaz időszak, midőn a folyamatban levő aratás be-

végzése után a mezei termények nagy része értékesíthető, ami által nem csak az ipar, hanem a kereskedelem terén is újabb és nagyobb lendület keletkezik, megkönnyítvén egyuttal annak lehetőségét, hogy a folyó évben esedékessé vált közadók és egyéb állami tartozások az adózók által beszolgáltatásnak. A közadóknak és egyéb kincstári követeléseknek befizetését, illetve behajtását elrendelő pénzügyminiszeri körrendelet már az összes alárendelt hatóságok előtt ismeretes, melyeknek kötelessége minden egyes adóhatalékos — ha csak fizetési halasztást nem nyert — tartozása befizetésére megintés utján is felhívni. Azok ellen, kik tartozásukat az írásos megintés vagy hirdetményben kitűzött határidőig le nem rónák, a végrehajtás második fokozata, vagyis a zálogolás minden személyválogatás nélkül akként eszközöndő, hogy a végrehajtás harmadik fokozata, az árverés, egész általánosságban a folyó évi s z e p t e m b e r hó folyamán megtartható legyen. A rendelet különösen azoknak szól, kik adójukat közvetlenül a kir. adóhivataloknál fizetik, mert ezektől, mint nagyobb birtokosoktól, jobban megkívánja az állam, hogy tartozásukat esedékességük szerint befizessék.

— **Tartománygyűlés.** A minorita-rend egyháztartományi nagy gyűlését az idén, amint már jeleztük, Szegeden tartja meg e hó 9—11. napjain. A közgyűlés ünnepélyes istentisztelettel veszi kezdetét. Az első napon a közgyűlés a relációkkal és a rend belügyeivel foglalkozik s e gyűlésen F o n z y József római biztos elnököl. Második napon választják a rendfőnököt. Harmadik napon a házfőnökválasztásokra kerül a sor. 17 házfőnök lesz megválasztva.

— **Zónaidő az iskolákban.** Ujabbán a válás- és közoktatásügyi miniszter is elrendelte, hogy ezentul az iskolákban is a tanórákat a középeurópai időszámítás szerint határozzák meg.

— **Az arad-csanádi öntöző-csatornáról** vezérezkék legutóbbi számában a makói Maros. Bevezető sorai így hangzanak: „Egy fontos gazdasági vívmány teljesedése előtt állunk az arad-csanádi öntöző csatorna létesítése által. Mikor a mozgalom első hullámai megindultak, különösen megyénkben nem igen tudott a különben életrevaló s általunk is melegen támogatott eszme gyökeret verni. Az igaz, hogy megyénk közönsége a csatornázással akkoriban torkig volt. Egyszerre két nagy csatorna épült ki területén, mely bizony sokaknak közérdekű volta mellett is a föld eldarabolásának folytán károkat okozott. Mindazonáltal már akkor is kifejeztük egy hírlapi polemiaiban abbeii véleményünket, hogy előbb-utóbb mégis csak tért fog hódítani az öntöző csatorna eszméje is, mert a mai termelési viszonyok között gazdaközönségünknek be kell látnia, hogy immár elérkezett az ideje az intenzívebb gazdálkodási rendszerre áttérni. Es az idő nekünk adott igazat. Ma már legelső birtokosaink szerepelnek tagjai közt.“ Azután hozza egész terjedelmében az „A r a d i K ö z l ö n y“-nek a csatorna-társulat első érdemleges ülését méltató vezércikkét, mibe az a következő záradékot fűzi: Még egy fontos előnye van eme csatornának reánk nézve. Azt tervezik, hogy az a r a d - c s a n á d i c s a t o r n a a s z á r a z é r i á r m e n t e s i t ő b e l v i z l e v e z e t ő t á r s u l a t t a l e g y e s i t t e s s é k. Ennek tényleg természetes alapja van azért, hogy az öntöző a szárazéri vízműveket lecsapolás céljából igénybe veendi. De ránk nézve azon nagy haszonnal járna, hogy ennek folytán az öntöző társulat hozzájárulna szárazéri vízműveink fentartásához s így szárazéri terheink kevesbednének. Erről máskor bővebben.“

— **Posta- és távirat-tisztek tömeges előléptetése.** A kereskedelmi miniszter elhatározása alapján most, miután az ez idei költségvetés szentesítést nyert, a posta- és táviratnál alkalmazottak körében 688 kinevezés és előléptetés történt. Száznyolcvannolczet neveztek ki magasabb rangra és ötszázat léptettek elő, van köztük 444 hivatalnok és segédiszt és 244 szolgál.

— **Építkezési engedélyek.** Arad város tanácsa ujabbán a következőknek adott építési engedélyt: N y i r i Lajos földszintes utczi lakóház a Gizellautczában, özv. P ó p a Zsófia földszintes utczi lakóház az Orovíl-utczában, özv. N a c h l o v s z k y n é utczi földszintes lakóház a Sarló-utczában, B o g a r a s István földszinti lakóház a Sarló-utczában és R u t k o v s z k y Ferencz udvari rézművesműhely a Kiss-Ernő-utczában.

— **Arad ismertetése a külföld előtt.** W o e r l Leo, az ismert német könyvkiadó, ki azon nagyszabásu vállalatba kezdett, hogy Magyarország egyes városait is megismerteti a külföld előtt, Arad várost szintén programjába vette. A könyvecske német, esetleg magyar nyelven, több képpel illusztrálva jelenik meg. Woerl a szöveg megírására M a n d o w s k y Richard hírlapíró társunkat kérte fel, ki vállalkozott is az ismertetés elkészítésére.

— **Az eset.** A battonyai eset csakugyan kolera nostrasnak bizonyult. S z a b ó Dániel megbetegedése után harmadnapra elhunyt. El is temettedék szerencsésen, de a alispáni hivatal elrendelte az exhumációt s a hulla felboncolását. Ekkor tűnt ki, hogy az illető csakugyan a kolera nostras súlyos tünetei között halt el. A dologról a belügyminiszeriumnak körülményes jelentés tétetett.

— **Templomi ének.** S c h a t t e l e s z Terike, az országos m. kir. zene és színművészeti akadémia szép reményekre jogosított jeles tehetségű harmadéves növendéke fogja ma este az aradi izr. templomban a templomba jóró publikumot gyönyörködtetni. Enekelni fogja Bach „Meditation“-ját, továbbá Grün-czweig Esz-dur „Ichodandi“-ját és ugyancsak Grün-czweig „yschomru“-ját. Az érdeklődés a publikumban igen nagy.

— **Kereskedelmi- és iparkamaral tagok választása.** Uj-Aradon a napokban választották meg a temesvári kereskedelmi- és iparkamara új tagjait. Megválasztottak: a kereskedők közül M a r t i n i Mátyás és ifj. H a c k l Ignácz rendes s L i s k o v e t z Antal és B e r t h e György pótagoknak; az iparosok közül: G r a e f Balint (Lippa) és S m o l i n s z k y Antal rendes, s F o k Antal és S c h o r k Márton pótagoknak.

— **Esőzés.** Az aradi időjelzési állomásra a központi meteorologiai intézet által tegnapküldött időjelzés teljesen bevált. Kora hajnalban már hullni kezdett az eső s hullott szakadatlanul egész a délutáni órákig. Az időjárás esélyeit intező körök hőmérséklet csappanásról és hűvös szélről is gondoskodtak, csak hogy a központi „zöld béka“ aradi kuruttyolása igaz legyen. Az esőzésnek a nyomtató mezei gazdák nem örültek.

— **Tanárválasztás.** A csabai algimnáziumnál üresedésbe jött két tanári állást kedden töltötte be választás utján a gimnáziumot intéző bizottság. Az állásokra 16-an pályáztak, s ezek közül egyhangulag megválasztották: M a j o r o s József selmeczbányai gimnáziumi tanárt a magyar és latin nyelv, S c h m i e d t Agoston sátoralja-ujhelyi gimnáziumi tanárt pedig a földrajz és történet tanszékére rendes tanárokkul.

— **Színészek harcza.** Az aradi színtársulatnak Nagyváradon időző két tagja, K o z m a István és B ó n i s Lajos, összekaptak, Kozma provokálta Bónist, de ez nem fogadta el a kihívást, mire a tenorista nyílttérben összegyávozta a kollegáját. Bónis erre tegnap a következő ékes stylusban vágott vissza:

A „Nagyvárad“ tegnapi számában egy durva nyilatkozat jelent meg, a melyben K o z m a István engem gyáva szájhősnek nevez, mert én őt jól ismerve, megtagadtam segédei előtt az elégtételadást azzal iudokolva, hogy én azt az urat olyannak tanultam ismerni, (sajnos, 2-szor vagyok vele egy testületnél) sok és különféle üzemel után, hogy őt magát, mint minden cselekedtet megvetem. A tegnapi nyilatkozatra pedig röviden ez a válaszom: „Ismerek egy szép nagy virágos kertet, úgy hívják, hogy „színészet“; de sajnos, ebben a szép kertben a sok virág között

dudva is tenyészik bőven és ugyan melyik kerülheti ki a szép kertben járva-kelve, hogy a bogancs bele ne ragadjon? Kelt Nagyváradon, 1892. aug. 3. Tisztelettel Bóni s Lajos.

— **A Hazay-féle sikkasztás.** Hazay Jánost, a temesvár-józsefvárosi hűtlen teherpénztárost az államvasutak szegedi üzletvezetőségének megkeresése folytán tegnap szabaddal a helyezték, mivel az elsikkasztott pénz kellően biztosított. Hazayt egyidejűleg maga elé idézte a fegyelmi vizsgálat megtartása végett.

— **Uj iskola.** A battonyai róm. kath. egyház elhatározta, hogy az őszszel kezdődő tanév kezdetével egy új iskolát szervez. Ezen új iskolához a tanítói állásra vonatkozó pályázat valószínűleg augusztus hó 15-én ki is lesz írva.

— **Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálja.** A gőzgépezők és kazánfűtők aradi vizsgálóbizottságánál a folyó évi augusztus havi vizsgálatok közbejött körülmények folytán a megállapított rendtől eltérőleg nem augusztus 11-én, hanem augusztus 22-én fognak megtartani. Jelentkezni lehet az arad-vármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnál augusztus 21-én déli 12 óráig.

— **Ismét a Mars bolygó.** Az esti órákban a nap lenyugta után, mindinkább fényesben tűnik elő a híres Mars bolygó. Augusztus 6-án, tehát holnap lesz legfényesebb, mert akkor jó a földközelsége. A ki mos távcsővel vizsgálja, könnyen győződhetik meg róla, hogy a fényes csillag nem fénylő pont, mint az álló csillagok képe, hanem észlelhető méretekkel bíró test; észrevehető rajta, hogy forog a tengelye körül, észrevehetők borzasztó tengerei. Ha valamikor, hát mostanában lehet fizikai tulajdonságait pontosan észlelni.

— **Ebmarás.** A kutyatulajdonosok — úgy látszik — nem tudják, hogy a szájkosár rendezet még nem járt le, mert tegnap ismét ebmarás fordult elő. Löw Manó ruhatisztó szabó lábikráját harapta meg a Deák-Ferenc utcában egy kis fekete kutya, mely szerencsére nem volt vesztve.

— **Lassan hajts.** Botta János, Csizmás János és Pálkás Gábor aradi fuvarosok kocsiversenyt rendeztek a Főúton. A táltosokat oly eszeveszetten hajkurázták, hogy a rendőrség beleszólt a dologba s 2¹/₂ napi kóterbeni gondolkodási időt engedélyezett nekik a sebes hajtás veszélyes volta fölött.

— **Pályázatok.** Jogyakornok áll. a pozsonyi ítélő táblánál 15 nap alatt. Birói áll. a fumei törvényszéknél 3 h. a. Két IV. oszt. erdőéri, egy IV. oszt. faraktár-éri s négy III. oszt. erdőlegényi áll. a szászsebesi erdőhivatalnál aug. 31-ig. II. oszt. jegyzői áll. az újvidéki törvényszéknél 2 h. a. Postamesteri áll. Pélyen, Mura-Csányban, Bábonyban, Oszrón, Kövágó-Szöllősen és Magyar-Mecskén 3 h. a. II. oszt. jegyzői áll. a nagyikindai törvényszéknél 2 h. a. Járásbirói áll. a kőszegi járásbírósnál 2 h. a. II. oszt. jegyzői áll. a nagyszékesi törvényszéknél 2 h. a. Jegyzői áll. a zombori törvényszéknél 2 h. a. II. oszt. jegyzői áll. a kézdivásárhelyi törvényszéknél 2 h. a. Rajzanári áll. a munkácsi főgimnáziumnál augusztus 20-ig.

H y m e n.

Schwarz Manó Nagy-Surányból, f. hó 7-én délután vezeti oltárhoz az aradi izr. templomban **Singer Adolf** helybeli kereskedő szép leányát, Róza Kisasszonyt.

Joanovits Iván temesvári kávéháztulajdonos, tegnap délelőtt örök hűséget Vörös Gizella kisasszonynak.

Knapp Miklós nagy-zsámi igazgató-tanító, a hó 17-én vezeti oltárhoz **Rohr József** odaváló birtokos és vendéglős szép leányát, Mariskát.

S P O R T.

Kerékpárosok kirándulása. Az aradi kerékpárosok vasárnap f. hó 7-én — szép idő esetén — klub-kirándulást rendeznek Nagyváradra. A „Nagyvárad Kerékpár-egylet” részéről többen Nagyszalontáig mennek fogadtatásukra, kikhez a szalontai műkedvelő biciklisták is csatlakozni fognak, s így mennek Nagyváradra. Vasárnap délután ismét imponáns menetben testületileg vasparipáznak ki a Püspök-fürdőbe, az Auna-bálba.

Egyletek, Társulatok.

— **Az aradi vendéglősök és kávéosok ipartársulata** tegnap délután 3 órakor tartotta meg folytatólagos rendkívüli közgyűlését az egylet alapszabályainak módosítása tárgyában. Zemplényi Sándor elnöklete alatt jelen voltak: Hamedli Ferencz, Huzó István, Pózl Vilmos, Striefler József, Spádi Manó, Gavrillette Miklós, Haunold János, Albusztin Antal egyleti tagok és **Barabás Béla** dr. egyleti ügyész. Az új alapszabályok némi módosítással elfogadtattak s a titkár megbízott azoknak jóváhagyás végett a belügyminiszteriumhoz leendő felterjesztésére.

Színház.

— **Fene-irodalom.** A városligeti színpadon a hónap közepe táján kerül színre a „Fene-anyósok” című bohózat, melyet **Vendrey Ferencz** és **Kövesy Albert** az aradi színház volt két kómikusa írtak. Van tehát már „Fene-legények”, „Fene-leányok”, „Fene-anyósok”. Vágyva várjuk a „Fene-apókat”, „Nagyapákat” és „Fene-nagyanyákat.”

IRODALOM.

— **A király legkisebb unokáját** mutatja be a „Magyar Génius” legújabb száma, amint **Mária-Valéria** főhercegnő s férje, **Ferencz Szalvátor** főherceg enyelegnek alig néhány hónapos kis gyermekükkel. Szébb idylt, mint ez a bájos kép, a „Magyar Génius” nem mutathatótt volna be olvasóinak. A „Magyar Génius” mult számában egy igen érdekes kérdést vetett fel. Ugyanis a nagy olvasóközönséghez fordult s kikérte véleményét a „lex papea” vagyis ama törvényjavaslat iránt, melyet egy francia képviselő nyújtott be a kamarához, s mely kimondani kívánja a kényeszerházasságot. A közönséget ez a kérdés úgy látszik, nagyon érdekli, mert egy rövid hét alatt nem kevesebb mint 173 válasz érkezett a szerkesztőséghez. A „Magyar Génius” a beérkezett vélemények közül sikerültebbeket közli is. Ezen érdekes tárgy közeleményen kívül találkoznunk még e számban több sikerült képpel és közleményekkel, melyek közül megemlíthetjük: **Dóczy Lajos** „Szakítás” című novelláját, **J. Virág Béla** hangulatos költeményét, **Szana Tamás** és **Kada Elek** érdekesítő cikkeit. Kik még nem ismernék olvasóink közül a „Magyar Génius”-t, forduljanak a kiadóhivatalhoz (Budapest, Kerepesi-ut 14), mely — mint lapunkat értesíté — készséggel küld mutatványszámokat. A „Magyar Génius” előfizetési ára egész észre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50. kr. Az újonnan belépő előfizetők a „Kenyér” című emléklapot ingyen kapják.

— **„Mókázó nóták”** cimen a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság **Szentirmai Elemértől** két csinos dalt adott ki. Ára: 60 kr.

Törvényszék.

— **Régi bűn.** Régi bűnygyben hozott tegnap már másodszer ítéletet a kir. törvényszék büntető tanácsa. Elnök volt **Ottubay Károly**, szavazó bírák **Zubor Gyula** és **Fábián Lajos** dr. jegyző **Kormoss Aladár**. A vádhatóságot **Farkas Gyula** dr. királyi alügyész, a védelmet **Nikolits Döme** ügyvéd képviselte.

Seemayer Dániel kerékgyártó mester műhelyében megkészt az óra s így segédjei **Markovits Antal** és **Bimbó István** tovább dolgoztak a rendes időnél. **Bimbó** úgy vált a dolgon segíteni, hogy az inasnak meghagyta, hogy az óra mutatóját 7 óra 20 perczre igazítsa, de **Markovits** ezt nem engedte meg, mert szerinte akkor még csak 7 óra 15 percz körül járhatott az idő. Ezen az öt percz differencián azután összekülböztek s külön mentek vacsorázni a mester korcsmájába, hol **Bimbó** hölgytársaságba keveredett s onnan szidta nagy fenhargon a másik asztal mellett ülő **Markovits** ot. **Markovits** ban felforrta a vér, felkapott egy boros üveget s azt **Bimbó** fejének szánta, de a vele ülők megakadályozták a dobálózást.

A korcsmából először **Markovits** ment vissza a műhelybe és lámpát gyújtva, gyalupadjánál álldogált, midőn **Bimbó** is belépett s állítólag meg akarta támadni **Markovits** ot, a ki ijedtében felragadta a keze ügyében levő „kefélőfát” s leütött vele **Bimbó** nyakszirtjére. **Bimbó** az ütés következtében egy hónap mulva elhalt.

Ebben az ügyben már másodszer volt tegnap végtárgyalás, mert a kuria feloldotta a kir. tábla és a törvényszék ítéletét, melyek **Markovits** ra egy és fél évi börtönbüntetést mértek s póttárgyalást rendelt el. A törvényszék a pótlásokat eszközölte, de azok sem enyhítették a régi bűn súlyát, mert a törvényszék **Markovits** ot halált okozó súlyos testi sértés büntetvéért ismét egy és fél évi börtönrre ítélte.

VEGYESEK.

— **Morés ur újabb párbaja.** Morés marquis a híres párbajozó végre emberére talált. **Medill József** amerikai hírlapírót kihívta, mert ez a Mayerrel vívott párbaj alkalmával éles hangon kikelt ellene. **Medill**, ki 65 éves. kijelentette, hogy kész elégtételt adni, de fegyverül — ökleit választja s azt kiköti, hogy öklözők legyenek a segédek is. Eddig még nem tudni biztonszággal, vajjon Morés elfogadta-e ezeket a feltételeket.

— **A ruha halottja.** Szabadkáról írják, hogy **Ognyegor Anka**, 19 éves parasztleány, a felletti bánatában, hogy divatosan szeretett volna jární, míg ellenben szülei az ősi ruha viselését ragaszkodtak, a szoba gerendájára felakasztotta magát.

— **A fecskék boszúja.** Vácrol írják: Egy itteni nagy gyümölcskert-tulajdonos a napokban meglepetve vette észre, hogy azon a fészken, melyet a fecskék eresze alá raktak, nincs többé nyílás. Létra segítségével felmászott a fészkekhez, zsebkésével felmetszette s öt holt pihés verébfiut talált benne. A fecskék elüzetve verébektől, valószínűleg meglesték, míg a verébfiut eltávoztak hazuról s ezt az alkalmat gyorsan felhasználták arra, hogy a fészkek betapasztása által a verébfiakat elpusztítsák.

CSARNOK.

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti novellája. —
[15] Irta: **Uj. Gily Ede.**

VIII.

A báró **Berkessyné** biztatására nem sokat adott ugya., de mégis remélt s hitte, hogy neismokara már keble fölött fognak dagadni a hozományi bankjegyek.

Foncsor hiába fürkészte, nem tudta kivenni belőle a **Bellával** folytatott beszélgetés részleteit. Sokkal ravaszabb és óvatosabb volt, semmint leplezetlenül közölhette volna békivel is a dolgot. De hogy is ne, hisz házassága ügye fontosabb volt reá nézve, mint valamely érzélgősségekben szenvedő szerelmesre a saját maga frigykötésének, az ideál viszontszerelmének merő homályba burkolt kérdése.

Mindazonáltal szívesen fogadta a gyógyszerésznek ebédre szóló meghívását, habár már csak a látszat kedvéért is megtette ellenvetését.

— **Nagyon sokat** alkalmatlankodom nálad, de nem tehetek róla, mert oly jól találok magamat a társaságodban, hogy igazán máshol sehol sem.

— **Mindenkor** szívesen és örömmel látlak vendégemül s boldog vagyok, ha jól érzed magad körünkben.

— **Szamar vagy!** — mormogá magában a báró, a mint belépett a gyógyszerész társaságában.

Foncsorné minden tekintetben kifogástalanul takaros szöke asszony volt s a báró szerint is csak az az egy hiba volt benne, hogy annak az ostoba gyógyszerésznek a felesége és nem az övé. De ezt a hibáját szívesen elnézte neki azokért a kifogástalan ebédek és vacsorákért, melyekre hozzá hivatalos volt. A mikor asztalhoz ültek a báró egyetlen fogás után sem mulasztotta el dicsérettel halmozni el a háziasszony konyhaművészetét.

— Ha még sokáig fogok maguknál étkezni — mondá a peccenyénél — teljesen elfeledem kastélyom konyháját, melynek pedig messze földön jó híre van ám.

A dicséret elragadta a háziasszonyt, az elragadtatás nyomán már fülébe csengtek a bárónak a vacsorára szóló meghívás hangjai.

Közönyös dolgokról beszélgettek egész ebéd alatt a társalgás csak a fekete kávénál kezdett élénkülni, midőn Foncsorné hirtelen a báróhoz fordulva, kérdé:

— Igaz! Mondja csak illő dolog volt eltitkolni előttem, hogy ma leánynézőben voltak?

— Bocsánat asszonyom, azt hittem a dolog nem fogja érdekelni. Azután meg nem igen szokott az ember dicsekedni egy váratlanul kapott kosárral.

— Hogyan, hát eredménytelenül jártak volna?

— No nem egészen, mert reméllem, minden jóra fog fordulni.

— Sohse hittem Bellát annyira fölületes leánynak, hogy ilyen szerencse elől kitérjen, — szolt közbe Foncsor.

— Nem fölületes ő kedvesem, hanem gyermek, aki ideálisan szeret általam nagyon irigyolt férfit; a kivel — ha végleg visszautasítottam — még ismerkedni fogok.

— De ugy-e nem ellenséges szándékkal?

— Csak a fülétől akarom megszabadítani, hogy ne legyen olyan kapós. Aztán meg emlékeztetései is jó lesz, hadd tudja meg, hogy nemes ember nem türi el összetett kezekkel a mellőztetést.

— Tehát ön kompromittálni akarja Bellát?

— Dehogy! A világért sem. Én csak azzal a gigerlivel akarok megverekedni, a ki miatt mellőztetni fogok.

— De mégis, az egész város tudni fogja, hogy Bella miatt volt a párbaj s beszélni fognak róla. Egy leánynak pedig az is árt, ha hírek keringenek róla. Báró ur ön nem lehet nagyon szerelmes, ha be-zéltetni akar az imádtjáról.

— Miért?

— Mert az igazi szerelme nem jellemzi sem a közvetlen, sem a közvetett közlékenység s ha visszautasították nem csap zajt, hanem illő távolból tovább szeret addig míg a szivben az érzelmek helyet nem enged a feledésnek. Semmi sem örök a világon.

— Csak az én szerelmem!

— Az sem! Én nagyon ismerem az embereket s véleményem szerint nagy különbség van a között, hogy valaki szeret vagy csak engedi magát szeretni s ön nem is annyira szeret, mint inkább vágyik szerettetni.

— Honnan gondolja, hogy nem szeretek.

— Hisz hirbe akarja keverni visszautasítás esetén Bellát.

(Folytatása következik.)

Táviratok.

Halálozás.

Budapest, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
Kovács Mihály jeles történelmi festész, az „Árpád emeltetése“ című szép történelmi kép festője, a madridi San-Fernando akadémia okleveles levelező tagja, tegnap elhunyt.

Államjövédéki törvény módosításáról.

Budapest, augusztus 4. (Saját tud. táv.)
Az állami italméresi jövedékre vonatkozó törvény módosításáról szóló törvény már közzé lett téve és Wekerle e törvény végrehajtására, illetőleg a bor- és sör italadó, hus- és cukor-fogyasztási adóval mint a szeszitalmérés adónak jövő évre leendő biztosítása iránti munkálatok megkezdése tárgyában ma utasításképen terjedelmes, 48 szakaszból álló körrendeletet bocsátott ki.

A milleniumi kiállítás ellen.

Sopron, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
A kereskedelmi kamara mai ülésén ellene nyilatkozott, a milleniumi kiállítás megtartásának.

A horvát tartománygyűlés megnyitása.

Zágráb, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
Az országgyűlést ünnepélyesen megnyitották. Vukotinovic korelnök diszküldött-séget küldött a bánért, kit a ház viharosan fogadott. A bán felolvasta a királyi leiratot, mire az ünnepély disz-misével ért véget.

Caprivi viszonya a centrumhoz.

Berlin, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
A „Nord. Allg. Zeitung“ hosszabb cikkben visszautasítja azt az állítást, hogy Caprivi birodalmi kancellár szoros viszonyban állana a centrummal vagy a szigorúan egyházi evangélikus körökkel.

Német-orsz kereskedelmi szerződés.

Berlin, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
Egyelőre még koraiak mindazon hírek, melyek szerint Németország és Oroszország legközelebb megkötik egymás közt a kereskedelmi szerződést. Mindössze annyival a szárnyra kelt hírekben, hogy német részről felszólították a birodalmi szakosztályokat, hogy formulázzák javaslataikat, melyeket a legközelebb megindítandó kereskedelmi szerződési tárgyalásokra vonatkozólag tenni szándékoznak.

Németország belügyminisztere.

Berlin, augusztus 4. (Saját tud. táv.)
A legtöbb reggeli lap biztosra veszi, hogy Herrfurth belügyminiszter lemond s utódjává Eulenburg gróf fog kineveztetni.

Kolera.

Pozsony, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
Hódos községben (dunaszerdahelyi járás) egy ember kolera-nostrasban megbetegedett.

Páris, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
A lapok jelentése szerint Párisban 7 koleraeset fordult elő, melyek közül 6 halálos kimenetelű volt. Ezenkívül 1 haláleset Páris határában.

Pártértekezlet.

London, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
A nacionálista párt hivei ma délután, a parlament megnyitása után, értekezletre gyűlnek, hogy a Gladstone hivel kövendő eljárás részleteire nézve megállapodást hozzanak létre.

Sztrájk.

Pétervár, augusztus 4. (Saj. tud. táv.)
Az orosz-lengyelországi bányaművekben kiűtött az általános sztrájk, 11,000 bányamunkás kiállott a munkából.

Közigazdaság.

— Szomorú aratás Kisjenőn. Kisjenő fölirják lapunknak: Az idei termés szomorú eredményeket szolgáltatott. A rozsa óriási károkat okozott, különösen az erősebb és jobban megmunkált talajokban. A rozs közepes termést sem adott, kat. holdankint alig termett 5 métermássa, kalászáinak jó része teljesen üresen maradt. A buza gyengébb földeken kielégítőbb, általában azonban csak igen gyengén sikerült, kat. holdankint 5-6 métermázsát önt. Arpa jobban fizetett, az átlag 8 métermássa, zab kevés kivétellel kitűnő, a rozsa nem nagy kár tett benne. Kukoricza kissé javult, de még sem kifogástalan.

— A magyar államvasutak jövedelme. A magyar államvasutak részéről tegnap a központi állampénztárba újabb egy millió forintot szállítottak be. 1892. január 1-je óta a mai napig az államvasutak értesülésünk szerint 6 millió forinttal többet szállítottak be

az állampénztárba, mint a mult év megfelelő időszakában.

— A szentes-h.-m.-vásárhelyi vasut kiépítése iránt beadott ajánlatok fölött szombaton döntött a vasutügyi bizottság Szentesen tartott gyűlésében. A legelőnyösebb ajánlatot Gierer Miklós és társa czég tette, ki a 792,000 frt összegre előirányzott kiépítést 775,000 forint összegért vállalja el, míg Gergersen G. és fia, valamint az eperjesbártfai vasut építési vállalata 800,000 frt összegben felüli ajánlatokat tettek. A vasutügyi-bizottság Gierer Miklós és társa ajánlatát fogadta el szerződési alapul s a további teendőkre és a szerződés pontozatainak megállapítására Zsilinszky Mihály főispán elnöke alatt Baksa Lajos dr, Csató Zsigmond dr, Stammer Sándor, Wimmer Károly és Kiss Zsigmond tagokból álló albizottságot küldött ki. A vasut a vállalkozó ajánlata szerint 1893. évi június 1-ig teljesen készen lesz.

Szeszűzlet.

— Augusztus 4. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 54.—, kicsinyben 54.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósításai. —

Budapest, aug. 4. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kg gramm frt
Búza	bánsági	lanyha	8.20 — 8.85
	tiszavidéki	"	8.20 — 8.85
	pestvidéki	"	8.15 — 8.80
	fehértói	"	8.20 — 8.85
	bácskai	"	8.20 — 8.85
	szak-magyarországi	"	"
Rozs		lanyha	6.80 — 7.—
Árpa	takarmány	lanyha	—
	égetni való	"	—
Zab		szilárd	5.50 — 5.85
Tengeri	bánsági	lanyha	4.75 — 4.80
	másneinü	"	4.70 — 4.75
Káposzta-repcze		lanyha	10.60 — 10.80
Köles		lanyha	5.— — 5.2
Búza	tavasza	csend.	7.72 — 7.74
	júnus 1892	"	8.— — 8.10
	ősze	"	—
Tengeri	máj.-jun. 1892	csend.	4.74 — 4.76
	sept.-okt. 1891	"	4.84 — 4.86
Zab	Bpest sz. tavasz	csend.	5.13 — 5.15
	"	ősze	5.45 — 5.47
Káposzta-repcze		aug.-sept. 1891	lanyha 10.65 — 10.70

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. augusztus 4.

Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezmaváltsági kötvény	—
Magyar nyereséjsorsjegy-kölcsön	142.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	136.50
Osztrák járadék papírban	95.75
Osztrák járadék ezüstben	95.25
Osztrák járadék aranzban	113.75
1870-ki államsorsjegyek	140.—
Osztrák-magyar bankrészevény	995.—
Magyar hitelbankrészevény	359.25
Osztrák hitelintézet részevény	313.30
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.87
20 frankos arany (Napoleonor)	9.50
Német birodalmi márka	58.50
London	119.50
20 márkás arany	11.70

Idegenek névsora Aradon.

— Augusztus 4. —

Fehér Kereszt szálloda: Kuck N. kapitány, Nagyvárad. Kniserie N. főhadnagy, Nagyvárad. Holuó N. tábornagy, Nagyvárad. Ince Sándor fogházi felügyelő, Kolozsvár. Barics Viktor magánzó és neje, Abrudbánya. Reisz D. J. gyáros, Budapest. Razivál V. tiszthelyettes, Arad. Rozner Mór kereskedő, K-Félegyháza. Turek József birtokos, Borosjenő. Kovács Elemér magánzó, Budapest. Juhász Erzsébet magánzó, Temesvár. Nemesics N. altábornagy, Nagyvárad.

Mádor szálloda: Szejszörszky András birtokos és neje. Bánhdgyes. Kohlmann Gyula igazgató és neje. N-Szeben. Bartha Alajos mérnök, Budapest. Láng László magánzó, Budapest. Temza A. kereskedő, Makó.

Magyar Korona szálloda: Nica Sándor jogász, Arad. Bley Aladár fényképész, B-Gyula.

Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

564—892. gazd. sz.

599 1—3

Arlejtési hirdetemény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a városi szegények házának kiépítésével kapcsolatos munkák elvállalása iránt f. évi augusztus hó 8-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 28609 frt 40 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, a tervek és a költségvetés a mérnöki hivatalnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi augusztus hó 1-én tartott üléséből.

P a r e c z,
tanácsnok.

12862 | 892.

602 2—2

Hirdetemény.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszterium körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a hadtengerészeti hajószázadok iskolájába f. é. aug. hó végéig több 13—17 év közötti ifju vétetik fel.

Ezen iskolára vonatkozó ismertető füzet, melyben a felvételi feltételek is részletesen bent foglaltatnak, a városi katonai ügyosztálynál betekinthető.

Arad, 1892. évi július hó 30-án.

A városi tanács.

12085 | 892.

600 1—3

Hirdetés.

A nagymélt. földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak 36672 | 892. sz. a. kelt reedelete nyomán tudomásvétel és az érdekelteknek megfelelő tájékoztatása végett ezennel közhírré tétetik, hogy a breslauer kir. kormány az osztrák-magyar monarchiából származó élő juhok átvitele tekintetében f. é. június 8-án 279. sz. a. újabb intézkedéseket léptette életbe:

Az intézkedés részletei a városi levéltárban megtekinthetők.

Arad, 1892. július hó 16-án.

A városi tanács.

11335 | 892.

578 3—3

Hirdetemény.

A nagyméltóságú m. k. földmívelésügyi miniszteriumnak t. é. 34276. számú körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy az osztrák-magyar monarchiából származó élő juhoknak Bajorországon való átvitele megengedett.

Az átvitel a hét bármelyik napján, s az osztrák-bajor határon levő valamennyi vasuti határállomáson át történhetik.

Arad, 1892. július 21-én.

A városi tanács.

91470 | 92. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetemény

darabos és kockaszén szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak alkalmazottai magán szükségletének részbeni fedezésére, valamint személykocsik és hivatalos helyiségek fűtésére a jövő 1893. évi január hótól egy, esetleg három évi időtartamra évenként szükséges mintegy 32000 szén szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdettünk a következő feltételek mellett:

1. A fent kitüntetett mennyiség csak megközelítő előirányzatot képez, minélfogva az a liquit, barna és közszenzállítást tárgyazó 65465 | 92. számú különleges feltételek 5. §-a értelmében egy negyedrésszel általán szabad tetszésünk szerint felemelhető vagy leszállítható. Fentartjuk magunknak a jogot, hogy a fentebb kitüntetett évi mennyiség szállítását egy, esetleg három évi időtartamra is biztosíthatjuk, ha t. i. ezen hosszabb időre történő kötés által előnyösebb árak érhetőek el.

2. A szállítás egyébként az anyagok szállítá-

3. A fent kitüntetett mennyiség a szükségképe havi részletekben még pedig tulajdonképpen a téli hónapokban szállítandó és az időnkénti tényleges havi szükséglet mindég a megelőző hó második felében fog megengedtetni.

4. Újabb képződésű barna szén (liquit), valamint az oly tulajdonsággal bíró szén, mely a tűsára vonatkozó 129381 | 91. számú általános és a liquit, barna és közszenre vonatkozó 65465 | 92. sz. különleges feltételek alapján eszközözendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig a m. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál (Budapest VI. ker. Andrassy-ut 75. sz. II. emelet) és az üzletvezetőségknél naponként a hivatalos órákban megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtárunknál a megállapított ár előzetes lefizetése mellett posta útján megszerzeshetők. Az általános feltételekért 25 kr., a különleges feltételekért 15 kr. fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a fennebbi feltételeket jól ismeri és azokat a mennyiben jelen hirdetemény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja, zelésnél összesül s ez által az égési folyamatot meggátolja, a tüzet eloltja, tekintetbe nem vétetik.

5. A szállítás a magy. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközözendő és a beszállítási hely az ajánlatban pontosan kiteendő, megjegyeztetik, hogy a szén a különleges feltételek 6. §-a értelmében a megállapított szállítási helyen vasuti vagonokba rakva adandó át.

6. Az ajánlatban minde: kétséget kizáró módon megnevezendő azon bánya, hol az ajánlott szén termeltetni fog és fentartjuk magunknak a jogot, hogy kiküldött közegek által erről bármikor meggyőződést szerezhessünk.

7. Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak az ajánlathoz csatolni.

8. Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy az ajánlott szén hazai vagy külföldi származású-e? A belföldinek jelzett szén akkor fog hazai származásúnak tekintetni, ha ez azon kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazoltatik, a melynek kerületében a termelési hely jelkszik.

9. Az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlott szén mily gőzfejlesztő képességgel bír, azaz hogy egy kilogramm szén hány kilogramm vizet gőzöltet el, továbbá az eléghetlen részek százaléka mennyisége és a calorikus érték.

10. A szénnek ára tonnánként vasuti kocsikba rakva bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítva és pedig külön a darabos és külön a kockaszénre nézve külön az egy és külön a három évi szállításra számokkal és betűkkel olvashatóan teendő ki, de kiteendő egyszersmind az ajánlaton a szénnek ára a vasuti kocsikba felrakva, bérmentve a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomásra is.

Ajánlatok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vehetők.

11. Megengedtetik, hogy a fentebb kitüntetett egész mennyiségre vagy annak csak egy részére tétessék ajánlat.

12. Minden ajánló köteles kívánatukra próbaszén szállítani, mely próbaszén az ajánlati ár alapján fog fizetettetni.

13. Az 50 kros, magyar bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmel:

„Ajánlat darabos és kockaszénre a 91470 | 92. számhoz” 1892. évi augusztus hó 23-ának déli 12 órájáig az anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

14. Bánatpénz gyanánt az egy évre ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 százalék készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1892. évi augusztus hó 22-ének déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizenegy napnál nem régebb utolsó napiárfolyam szerinti értékben — azonban névértéken felül sohasem — vétetnek számításba.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

15. Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen, hogy ajánlattevő ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti, az ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek

ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

16. Különösen figyelmeztetnek a pályázni szándékozók, hogy ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy pótlólag vagy pedig táviratilag tétetnek — végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

17. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt — tekintet nélkül az árra — szabadon választ-hasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását engedhesse át, ha csak az illető ajánlatban az ellenkező világosan ki nem köttetik és végre hogy a czél elérésére tetszés szerint bármely más intézkedést is tehessen.

Budapest, 1892. július hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

82071 | 92. EIII. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetemény.

A m. kir. államvasutak részéről alább felsorolt műhelyek elrompult és új reszelői és ráspolynak felvágására egy évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik, és pedig:

műhely	átlagos évi kereseti összeg	leteendő bánatpénz
	o. é. f o r i n t	
éjszakai főműhely Bpestén	10,000	500
Miskolcz	1,600	80
S.-A.-Ujhely	1,700	85
Szolnok	750	40
Piski	1,300	65
Pécs	200	10
Temesvár	350	20
Kaposvár	350	20
Fiume	350	20

A reszelők felvágására vonatkozó feltételek és ajánlati minták a pályázati határidőig naponta a hivatalos órák alatt az igazgatóság műhelyi (EIII) szakosztályban (Budapest, Andrassy-ut 75. sz. II. emelet 12. ajtó) és valamennyi üzletszetéségnél megtekinthetők és ugyanott ingyen átvehetők; nemkülönben a budapesti országos iparegyesületnél, a brassói kereskedelmi és iparegyesületnél és az összes kereskedelmi és iparkamaráknál is megtekinthetők.

Csak azon hazai reszelővágók és gyárosok pályázhatnak, a kik a reszelők felvágását tényleg saját műhelyeikben eszközlik.

Az ajánlatok, melyek úgy az összes mint csak egyes különösen megnevezendő műhelyek szükségletére is nyújthatók be lepecsételve és „Ajánlat 82071 | 92. EIII. számra reszelők és ráspolynak felvágására” felirattal ellátva 1892. augusztus hó 6-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak műhelyi (EIII) szakosztályának átadandók, vagy ennek címére posta útján megküldendők.

A fentebb kitett bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1892. augusztus hó 6-áig déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál (Andrassy-ut 75.) leteendő illetve ennek címére posta útján megküldendő; ennek megtörtéte pedig, a letéti jegy pénztári számanak idézése mellett, az ajánlatban megemlített, a letéti jegy azonban ehhez nem csatolandó.

Az engedmények az ajánlati úrlapon előirt összes tételknél tisztán és olvashatóan számokkal és betűkkel kiirandók.

Kellően ki nem állított ajánlatok, vagy olyanok melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, végre azok, melyekre nézve bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéséig kötelezettségben marad; az igazgatóság fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszorítás nélkül szabadon választ-hasson, vagy hogy a munkát több ajánlattevő közt megoszthassa.

Budapest, 1892. június hó.

Az igazgatóság.

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **fő-ut 2-ik szám alatt a városházával szemben**

fűszer-, csemege- és gyarmatáru üzletet nyitottunk.

Teljes igyekezettel azon leszünk, hogy az igen tisztelt közönség bizalmát pontos, jutányos és minden igényeknek megfelelő kiszolgálás által kiérdemeljük. A n. é. közönség szíves pártfogásáért esdve, maradunk teljes tisztelettel

DÜRR TESTVÉREK.

Azonkívül melegen ajánljuk

valódi francia és magyar pezsgőinket

és kiváló minőségű

COGNACUNKAT,

valamint kitűnő

csemege és asztali borainkat.

161 | 892.

603 2-3

Árlejtési hirdetés.

A radnai kir. járásbíró és m. kir. adóhivatal helyiségeit képező kir. kincstári épületnek a telekkönyv elhelyezhetése céljából leendő kibővítési átalakítási és helyreállítási munka elvállalása iránt **folyo évi augusztus hó 13-ik napja d. e. 10 órakor** a radnai kir. járásbíró helyiségében 1838 frt 20 kr. kiáltási ár mellett nyilvános árlejtés fog tartatni.

Írásbeli zárt ajánlatok 50 kros bélyeg és a kiáltási ár 10 százalékát tevő bánatpénzzel el látva a szóbeli árlejtés megkezdése előtt a radnai kir. járásbírósnál benyújthatók.

Az árlejtési feltételek és költségvetési iratok a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt a kir. járásbírósnál Radnán 1892. évi július hó 29-én.

Bartos Gusztáv,
kir. jbiró.

10536 | 892. sz.

584 3-3

Hirdetmény.

A nagym. m. kir. földmívelési miniszteriumnak 31853. sz. intézkedése nyomán értesítettnek az érdekeltek, hogy a Kőbányáról származó élő sertések azon szászországi városokba, amelyekbe eddig csak Bodenbachon keresztül voltak bevihetők, ezentúl Oderberg és Dziedisz állomásokon át is bevihetők.

Aradon, 1892. július hó 4-én.

A városi tanács.

8996 | 892.

592 3-3.

HIRDETMÉNY.

Oroszország keleti és északkeleti vidékein felmerült kolera-járvány esetleges behurcolásának megakadályozása, valamint a járvány befogadása és terjesztésére alkalmas ártalmak eltávolítása érdekében a nagym. m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 53061. sz. a. kelt körrendelete, valamint a meghallgatott főorvos véleménye alapján a következő övrendszabályok követését rendelem el:

1. Vendégfogadók, korcsmárosok, magán szállók és iparos szállók tulajdonosai, egyletek és intézetek, nemkülönbön magánosok, kik idegen utasoknak, iparossegédeknek, munkásoknak vagy más idegeneknek szállást adnak, kötelesek az Oroszország keleti és északkeleti vidékekről érkező utasokat a beszállás után soron kívül a kapitányi hivatalnál bejelenteni.

2. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót magában foglaló nagy házak tulajdonosai

kötelesek a trágyát és szemetet az udvarukból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és ház elejét naponta felsepertetni, a vízfolyókákat kisépertetni és méz-tejjel kiöblíttetni.

3. Az utcára vagy folyókába szennyest vizet önteni, elhullott állatot vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe mellett tilos.

4. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádba vizet tartani, mely 100 liter vizre 5 klg. nyers carkolsav vagy 10 klg. vasgálicz felolvasztva álljon s ezen folyadékból az árnyékszékbe minden üllőhelyre 5-5 liter számítva harmadnaponként beönteni, ezzel fertőtlenítendő a szemetártató ládák és gödrök is.

5. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

6. Szükudvari házak kapui kora reggeltől késő estig tárva tartandók.

7. A kutak tisztán tartandók. a mellettük netán lévő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolyák kiszáritandók, nehogy a kut vize a szennyest viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék, a rosz vizű kutak használata mellőzendő s a szomszédos megjelölt jó vizű kutak vize élvezendő.

8. A mészárszékek, valamint a piacon áruló henteszk vágótökéi, asztalai és a mérlegek legtisztábban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen romlott gyümölcsöt, a párolásra szánt félre-t gyümölcs kivételével, üzleti helyiségekben, vagy piacon elárúsítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetre nem alkalmas tápszerek eldoboztatni és megsemmisíttetni fognak.

9. Nem élő, de még friss halak árulása csak d. e. 10 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig már kiadott meghagyásban foglalt módon megszáritandók,

10. Bérkocsisok, fuvarosok és közuti vasut álló helyei, úgy a városban, mint a vasutnál naponta többször felseprendő, a trágya eltávolítandó és a külön kiadott utasításhoz képest naponta 4 ízben fertőtlenítendő.

Kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem fogantositják, kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t.-cz. 7. §-ban előirt pénzbírsággal fognak sújtatni.

Az óvintézkedések fogantositásának ellenőrzésére az összes rendőri személyzet utasítottatik.

Arad, 1892. július hó 27-én a kapitányi hivatal mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Nyomatott az „Aradi, nyomdatársaság” könyvnyomdájában

Hirdetés.

Tekintettel arra, hogy úgy a köz mint a magán életre kiszámíthatlan horderővel és megbecsülhetlen előnnyel jár az időszámítás egységes volta s tekintettel arra, hogy a közép-európai egységes időszámítás az ország összes közforgalmi intézeteinél a vasuti, posta és távirat szolgálatban, nemkülönbön az állami hatóságok nagy részénél és Budapest fő és székvárosban már kötelezőleg életbe is van léptetve: ennél fogva a nagymélt. m. kir. belügyminiszterium 51200-IV-5 | 892. sz. a. kelt körrendelete nyomán, mihez tartás és köztudomásra való hozatal végett ezennel közhírré tétetik, hogy e végből miszerint az egységes közép-európai időről minden hivatal naponként pontos és megbízható tájékoztatást szerezhesse, a kereskedelemügyi miniszter ur intézkedett, hogy a hazai összes vasuti állomások, valamint a posta és távirat hivatalok naponként a közép-európai idő szerinti déli 12 órakor a budapesti meteorológiai intézetből a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség útján pontos jelzést kapjanak. Egyébiránt az időnek a vasuti, illetőleg a posta és távirat állomásokon kívül külön berendezések (jelző vezetékek) által leendő közvetítéséről a kereskedelemügyi miniszter ur engedélyének előzetes kieszközlése mellett az érdekeltek az engedély megadása alkalmával meghatározott módon és saját költségükön gondoskodhatnak.

Arad, 1892. évi július hó 16-án.

A városi tanács.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek ható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az öt világrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szer, melyből összeállított hajfestőszer — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégl 70 kr. és egy nagy tégl 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és felfőrés elleni biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pinczejéből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centil. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor 2% Chinintartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin és vasoxýtartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös, fehér és sárga színben. Egy kl 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-fényvel. Hat perczig égő, 1 drb 60 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszínben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama. A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégl 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle meghűlésből eredt rheumás és osztoos fájdalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora, mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindezen gyógyszerek — a pakolási csekély költségek bozadásával — bárholva posta útján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálatra megbízásuk elfogadhatnak és lelkiismeretesen teljesítenek.